

Gemeenteraad van Ridderkerk
p/a griffie

Uw brief van:	-	Ons kenmerk:	78563
Uw kenmerk:	-	Contact:	C. Kolf
Bijlage(n):	-	Doorkiesnummer:	0180-451286
		E-mailadres:	k.kolf@bar-organisatie.nl
		Datum:	7 oktober 2021

Betreft: Raadsinformatiebrief septembercirculaire gemeentefonds 2021

Geachte raadsleden,

In deze brief gaan we in op de mutaties uit de septembercirculaire 2021 van het gemeentefonds en de financiële gevolgen die daaruit voortvloeien voor onze gemeente.

De septembercirculaire 2021 pakt meerjarig fors voordelig uit, ieder jaar met (ruim meer dan) € 2 miljoen. Dit komt met name door hogere begrote uitgaven van het Rijk volgens de Miljoenennota (trap-op-trap-af-systematiek of wel accresontwikkeling). Hoewel hier sprake is van een fors voordeel bevestigt dit ook dat de grote fluctuaties in gemeentebegrotingen als zodanig ongewenst zijn: de begrotingsrealiteit is teveel afhankelijk van deze periodieke en sterk fluctuerende bijstellingen. Gemeenten leggen daar terecht de vinger bij.

Voor 2021 en 2022 is tevens sprake van incidentele meevallers. Voor 2021 resulteert het BTW-compensatiefonds in een voorlopig voordelig voorschot van € 538.000 wegens een verwachte onderbesteding op het (landelijke) plafond. Voor coronasteun ontvangen we in 2021 € 565.000 en in 2022 € 228.000. Voor 2022 wordt de oploop van de opschalingskorting wederom incidenteel bevroren wat een eenmalig voordeel betekent van € 671.000. Ook is voor 2022 het extra incidentele bedrag voor Jeugdzorg definitief berekend op € 3.098.000. Omdat in de begroting 2022 hier al voor 100% op geanticipeerd was (voor € 3.034.000 op basis van een voorlopige berekening van BZK van juni jl.) wordt deze 'stelpost' nu ingetrokken. Vanaf 2023 houden we in onze (meerjaren)begroting rekening met een stelpost van structureel 75% van de door de Arbitragecommissie verwachte aflopende extra middelen voor Jeugd. Deze middelen moeten eerst door een nieuw kabinet worden toegewezen en zijn daarom nog niet via het gemeentefonds verwerkt.

Financiële gevolgen

Hieronder volgen de mutaties van de circulaire met daaronder een puntsgewijze toelichting.

Mutaties gemeentefonds september 2021

Gemeente:

Ridderkerk

Basis:

Septembercirculaire 2021 - versie 27 september 2021

Vergelijk:

Meicirculaire 2021

Bedragen x € 1.000

	2021	2022	2023	2024	2025
A. Beginstand mei 2021	72.395	70.711	70.426	70.630	70.330
B. Mutaties accres/ uitkeringsfactor en BCF					
1. Meerjarige accressen vanaf 2022 - positieve bijstelling t.o.v. mei 2021	0	1.455	1.491	1.529	1.715
2. Voorlopig voorschot afrek. BTW-compensatiefonds (BCF) incidenteel in 2021	538	0	0	0	0
3. Bevrozen lagere apparaatskosten (opschalingskorting) incidenteel in 2022	0	671	0	0	0
4. Hoeveelheidsverschillen verdeelmaatstaven en mutatie via uitkeringsfactor	893	837	702	661	746
Totaal B. Mutaties accressen, BCF en hoeveelheidsverschillen	1.431	2.963	2.193	2.190	2.461
C. Taakmutaties					
5. Nacalculatie mobiliteitshulpmiddelen Wlz	-44	-40	-36	-33	-34
6. Uitvoering en implementatie Breed offensief	33	0	0	0	0
7. Aanpak problematiek jeugdzorg: restant middelen VNG	126	0	0	0	0
8. Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Wmo 2015	0	-56	0	0	0
9a. Jeugdzorg - definitieve incidentele toekenning 2022 (raming juni voorlopig)	0	3.098	0	0	0
Totaal C. taakmutaties	115	3.002	-36	-33	-34
D. Overige uitkeringen					
10. Gezond in de stad (DU)	0	28	0	0	0
11. Overige kleine mutaties	-26	-12	-2	-8	-14
Totaal D. Overigen uitkeringen	-26	16	-2	-8	-14
E. Corona steunpakket - september 2021					
12. Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) (compensatie corona)	426	0	0	0	0
13. Buurt- en dorps huizen (compensatie corona)	25	0	0	0	0
14. Lokale cultuur (compensatie corona)	114	0	0	0	0
15. Aanvullend pakket re-integratie bijstandsgerechtigden (compensatie corona)	0	33	0	0	0
16. Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden (compensatie corona)	0	99	0	0	0
17. Gemeentelijk schuldenbeleid (compensatie corona)	0	64	0	0	0
18. Bijzondere bijstand (compensatie corona)	0	32	0	0	0
Totaal E. Corona steunpakket	565	228	0	0	0
F. Totaal mutatie sept. 2021 t.o.v. mei 2021 B. t/m E. *	2.085	6.210	2.155	2.149	2.413
9b. Terugdraaien stelpost Jeugdzorg zoals in begroting 2022 opgenomen	0	-3.034	0	0	0
G. Netto mutaties septembercirculaire F. + 9b. (tegenhanger zie 9a.)	2.085	3.176	2.155	2.149	2.413
H. Eindstand september 2021 A. + G.	74.480	73.887	72.581	72.679	72.743

* Dit betreft uitsluitend de inkomstenraming (effect Gemeentefonds). Taakmutaties en/of ontwikkelingen/ extra lasten vanwege corona zullen (nog) effect op de begroting hebben. Eventuele bijraming van lasten zal afzonderlijk via tussenrapportages plaatsvinden.

Toelichten op mutaties mei 2021

1. Meerjarige accressen vanaf 2022 – positieve bijstelling t.o.v. mei 2021

Accressen vallen meerjarig positief uit. In de meircirculaire was nog sprake van nadelen. Vooral 2022 is gunstig; een plus van € 583 miljoen of wel +5% t.o.v. mei. Die opwaartse beweging van het accres geldt ook voor de jaren na 2022: + 2,3% in 2023, + 2,3% in 2024, + 3,2% in 2025 en + 3,2% in 2026. Redenen voor deze plussen zijn hogere geraamde loon- en prijsontwikkeling in de Macro Economische Verkenning (MEV-raming) van het Centraal Planbureau (CPB). Verder door een positieve volumeontwikkeling of wel hogere rijksuitgaven voor o.a. klimaat, compensatie gedupeerden kinderopvangtoeslag, zorg en EU-afrachten. Uiteraard geldt hier een winstwaarschuwing. Als de daadwerkelijke uitgaven lager blijken te zijn of door een nieuw kabinet worden aangepast, kan dit weer leiden tot een lager accres bij de volgende circulaire.

2. Voorlopig voorschot afrekening BTW-compensatiefonds (BCF) 2021 incidenteel in 2021

Er wordt een landelijke onderschrijding verwacht van € 216 miljoen op het plafond BTW-compensatiefonds 2021 (totaal plafond is € 3,25 miljard). Dit is een voorlopig en incidenteel voorschot waarvan de eindafrekening in mei 2022 zal plaatsvinden. Voor Ridderkerk een voorlopig voordeel van € 538.000 in 2021.

3. Bevrozen lagere apparaatskosten (opschalingskorting) – incidenteel in 2022

Voor 2022 wordt de oploop op de opschalingskorting incidenteel bevroren. Hiermee wordt de financiële druk bij gemeenten incidenteel verlicht met € 270 miljoen, zoals ook al in 2020 en 2021 gebeurde. De VNG pleit nog steeds voor volledige afschaffing van de opschalingskorting voor de komende jaren. Voor Ridderkerk een incidenteel voordeel van € 671.000 in 2022.

4. Hoeveelheidsverschillen verdeelmaatstaven en mutatie via uitkeringsfactor

Naast de mutaties in de algemene uitkering vanuit het Rijk (via de uitkeringsfactor) wordt een deel van de mutatie veroorzaakt door actualisatie van de verdeelmaatstaven binnen de eigen gemeente. De aantallen van deze verdeelmaatstaven worden continu en gedurende drie jaar door het ministerie van BZK geactualiseerd. Het gaat om ruim honderd maatstaven, denk hierbij aan het aantal woonruimten, bijstandsgerechtigden en WOZ/OZB-waarden. Per saldo werkt dit meerjarig positief voor ons uit.

5. Nacalculatie mobiliteitsmiddelen Wlz

Op basis van actuele relatiegegevens wordt jaarlijks een nacalculatie uitgevoerd op de per 2020 overgehevelde verstrekking van mobiliteitshulpmiddelen van cliënten in een Wlz-instelling rechtstreeks door de Wlz in plaats van de gemeentelijke Wmo. Deze nadelige afrekening van rond de € 40.000 wordt structureel doorgetrokken.

6. Uitvoering en implementatie Breed offensief

Dit betreft het beschikbaar stellen van incidentele middelen die geen wetswijziging vereisen, de nieuwe wet is immers nog controversieel. Het gaat om het vereenvoudigen van allerlei administratieve processen om het werkgevers makkelijker te maken mensen met een beperking in dienst te nemen. Voor Ridderkerk is dit een eenmalig bedrag van € 33.000 in 2021.

7. Aanpak problematiek Jeugdzorg – restant middelen VNG

In de meircirculaire 2021 is € 613 miljoen beschikbaar gesteld voor acute problematiek in de jeugdzorg. Voor de VNG was hiervan een bedrag van € 55 miljoen gereserveerd voor coördinatie en informatievoorziening. In deze septembercirculaire is bekend gemaakt dat de VNG-kosten slechts worden begroot op € 3,2 miljoen, waardoor het resterende bedrag van € 51,8 miljoen eenmalig aan gemeenten wordt toebedeeld. Voor Ridderkerk een eenmalig bedrag van € 126.000 in 2021.

8. Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Wmo 2015

Voor het jaar 2022 wordt ten aanzien van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) voor de PGB-trekkingsrechten een bedrag van € 20 miljoen uit de algemene uitkering onttrokken (subcluster Wmo 2015). Voor 2022 betekent dit voor Ridderkerk een nadeel van € 56.000.

9a. Jeugdzorg definitieve incidentele toekenning 2022 (raming juni voorlopig)

Betreft het definitieve bedrag van de extra € 1,3 miljard voor jeugdzorg die in juni jl. al voorlopig bekend was gemaakt. De basis voor deze uitkering vormt de arbitragezaak tegen het Rijk waarin VNG en gemeenten in het gelijk gesteld zijn door een zogeheten Commissie van Wijzen. Voor Ridderkerk wordt de definitieve bijdrage voor 2022 vastgesteld op € 3.098.000. Helemaal onderaan de telling van de tabel (bij 9b.) wordt het voorlopige bedrag van € 3.034.000 weer afgetrokken omdat wij deze al voor 100% in de begroting als stelpost hebben verwerkt. Vanaf 2023 houden we in onze (meerjaren)begroting rekening met een structurele stelpost van 75% van de door de Commissie van Wijzen verwachte aflopende extra middelen voor Jeugd. Deze middelen, waarin ook diverse beheersmaatregelen zijn voorzien, moeten eerst door een nieuw kabinet worden toegewezen en zijn daarom nog niet via het gemeentefonds verwerkt.

9b. Terugdraaien stelpost Jeugdzorg zoals in de begroting 2022 opgenomen

Zie bovenstaande toelichting bij punt 9a.

10. Gezond in de stad (DU)

De gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk hebben zich aangesloten bij het landelijke Actieprogramma Kansrijke Start van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Het programma zet in op de eerste 1000 dagen van een kind, die cruciaal zijn voor een goede start. In de gemeente Ridderkerk is een lokale coalitie gevormd met verloskundigen, kraamzorg, CJG Rijnmond en het wijkteam. Voor de voorzetting van dit project in 2022 komt voor Ridderkerk een bedrag van € 28.000 beschikbaar.

11. Overige kleine mutaties

Het gaat hier om de volgende posten:

- Europese richtlijn energieprestatie gebouwen - eenmalig voordeel € 4.000 voor 2021.
- Centrale voorziening Basisregistratie Personen - eenmalig nadeel € 9.000 voor 2021.
- Logisch ontwerp GBA - eenmalig voordeel € 2.000 voor 2021.
- Landelijke structuur interventieteams - structureel voordeel € 5.000 vanaf 2022.
- Toezicht en handhaving gastouderschap - structureel voordeel € 15.000 vanaf 2022.
- Rijksvaccinatieprogramma HPV mannen - structureel voordeel € 7.000 vanaf 2022.
- Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Jeugdhulp - eenmalig nadeel € 17.000 voor 2022.
- Suppletie-uitkering integratie sociaal domein - structureel nadeel € 11.000 vanaf 2022.
- Participatie (IU) – actualisatie met structureel wisselende nadelen van € 12.000 in 2021 licht oplopend naar € 31.000 in 2025.

12. t/m 18. Compensaties vanwege corona:

12. Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

Betreft een aanvulling van € 195 miljoen. Voor Ridderkerk een vergoeding van € 426.000 in 2021.

13. Buurt- en dorpshuizen

Betreft een aanvulling van € 10 miljoen. Voor Ridderkerk een vergoeding van € 25.000 in 2021.

14. Lokale cultuur

Betreft een aanvulling van € 50 miljoen. Voor Ridderkerk een vergoeding van € 114.000 in 2021.

15. Aanvullend pakket re-integratie bijstandsgerechtigden

Betreft een aanvulling van € 14,7 miljoen re-integratie middelen bijstand 2022. Voor Ridderkerk een vergoeding van € 33.000 in 2022.

16. Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden

Betreft een aanvulling van € 43,4 miljoen voor intensivering. Voor Ridderkerk een vergoeding van € 99.000 in 2022.

17. Gemeentelijk schuldenbeleid

Betreft een aanvulling van € 30 miljoen voor armoede en schulden. Voor Ridderkerk een vergoeding van € 64.000 in 2022.

18. Bijzondere bijstand

Betreft een aanvulling van € 15 miljoen voor bijzondere bijstand. Voor Ridderkerk een vergoeding van € 32.000 in 2022.

Overige informatie

Nog komende corona-compensaties

In deze circulaire wordt wederom een vooraankondiging gedaan op nog komende corona-compensaties:

- Verdere coronasteun voor lokale en regionale cultuur € 51,5 miljoen (€ 36,5 miljoen voor instandhouding en € 15 miljoen inkomstenderving/ kwijtschelding huren).
- Afrekening coronasteun inkomstenderving gemeenten over 2020.
- Beschikbaarheidsvergoeding openbaar vervoer verlengd t/m september 2022.

Naar een stabielere normeringsmethodiek van het gemeentefonds

Een interdepartementale werkgroep en VNG hebben de normeringsmethodiek geëvalueerd wat gebruikelijk is aan het einde van een kabinetsperiode. Als pijnpunt komt naar boven dat er geen stabiliteit is. Accessen schommelen binnen een jaar, tussen circulaire en over de jaren heen. De Raad van het Openbaar Bestuur (ROB) heeft op 2 juni jl. een rapport uitgebracht dat pleit voor een **stabielere normeringsmethodiek** van het gemeentefonds gedurende de gehele kabinetsperiode. Hieruit komen de volgende adviezen naar voren:

- Basis moet eerst op orde zijn; middelen toereikend voor taakuitvoering gemeenten.
- Herstelen bestuurlijke verhoudingen en vertrouwen.
- Splitsing gemeentefonds in: 1. Basisfonds (autonomie/ beleidsvrijheid) en 2. Medebewindsfonds (ruim geïnterpreteerd dus inclusief Sociaal domein).
- Basisfonds zou dan 4 jaar vast volume moeten hebben waarbij in circulaire wel inflatie wordt meegenomen.
- Medebewindsfonds kent dan eigen volume en indexatie.

- Voor grote maatschappelijke opgaven zoals energie/klimaat en woningbouw moet dan een Gezamenlijk fonds komen.
- Het nieuwe kabinet zal gaan beslissen hoe hier mee om te gaan.
- Tot slot adviseert het ROB tot een onafhankelijke controle-instantie over te gaan, zoals de Auditdienst Rijk (ADR) of het Centraal Planbureau (CPB), die moet gaan controleren of de berekening van de accessen goed verloopt.

Nieuwe verdeelstelsel/ herijking per 2023

Het standpunt van de VNG en onze gemeente is nog steeds: de koek moet groter, anders werken we niet mee aan het nieuwe verdeelstelsel per 2023. De laatste stand van zaken is als volgt:

- Afgesproken ingroeipad: maximaal € 15 per inwoner per jaar, zowel bij voordeel- als nadeelgemeenten met een negatieve dan wel positieve suppletie. Dat is nu eerst gemaximeerd op de jaren 2023 t/m 2026, ofwel $4 \times € 15 = € 60$ per inwoner. Dit bedrag heeft geen betrekking op het onderdeel beschermd wonen en het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet, beide hebben een eigen ingroeipad.
- De actualisatie van gegevens/ maatstaven 2017 naar 2019 is inmiddels afgerond. Landelijk gaan 168 gemeenten er op vooruit. 187 gemeenten gaan er op achteruit. Op dit moment zijn Barendrecht en Albrandswaard een nadeelgemeente. Ridderkerk is (nog steeds) een voordeelgemeente.
- De minister heeft het ROB verzocht uiterlijk medio september 2021 te reageren, maar dat is inmiddels al medio oktober geworden. Vervolgens zal de minister ook de VNG consulteren in november. De VNG consulteert gemeenten dan ook in november.
- Wegens consultatie kunnen er nog wijzigingen op het voorlopig verdeelstelsel volgen. Ook worden gegevens en maatstaven nog continu geactualiseerd.
- Nieuw evaluatiemoment per 2027. Ook dit zal dan weer voor de nodige aanpassingen zorgen.
- Invoering per 1-1-2023 lijkt nog steeds haalbaar met publicatie in mei 2022, maar wordt wel erg krap. Er is immers nog steeds sprake van vele en grote verschillen. Ook heeft de G4 een eigen onderzoek naar het herijkingsvoorstel gestart.
- Provinciaal toezicht adviseert vanuit het voorzichtigheidsprincipe: verwacht nadeel mag je nu al opnemen, maar een voordeel niet. Dat laatste geldt dus voor onze gemeente waarbij we niet mogen anticiperen op een verwacht voordeel.

Verwerking financiële gevolgen

De gevolgen van deze circulaire zijn integraal en structureel meegenomen in de 2e Tussenrapportage 2021.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Ridderkerk,

de secretaris

dhr. H.W.J. Klaucke

de burgemeester,

mw. A. Attema

B.A.